

## **Bağımsız Denetim Nedir? Şirketinize Gerçekten Ne Kazandırır?**

Bağımsız denetim yalnızca yerine getirilmesi gereken yasal bir zorunluluk değildir. Doğru yürütüldüğünde şirketin mali durumunun daha güvenilir görülmesine, finansal raporlamadaki önemli sorunların zamanında fark edilmesine ve ortakların daha sağlıklı kararlar almasına katkı sağlar.

Peki bağımsız denetim tam olarak nedir, neyi inceler ve bir şirkete gerçekten ne kazandırır?

### **Bağımsız denetim nedir?**

Bağımsız denetim; bir şirketin finansal tablolarının, geçerli finansal raporlama kurallarına uygun hazırlanıp hazırlanmadığı konusunda bağımsız denetçinin görüş oluşturmak amacıyla yürüttüğü çalışmadır.

Denetçi bu süreçte sadece muhasebe kayıtlarına bakmaz. Şirketin faaliyetlerini ve karşılaştığı riskleri anlamaya çalışır; gerekli gördüğü alanlarda belgeleri inceler, hesaplamaları kontrol eder, banka, müşteri ve satıcılardan teyit ister, stok sayımlarını gözlemler ve şirket yönetiminden açıklamalar alır.

Ancak bağımsız denetim, şirketteki bütün işlemlerin tek tek kontrol edilmesi değildir. Denetçi, mesleki muhakemesini kullanarak finansal tablolar açısından önemli olabilecek alanlara ve risklere odaklanır.

**Bağımsız denetimin temel amacı, finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli bir yanlışlık içerip içermediği konusunda makul güvence elde etmektir.[1]**

### **Makul güvence ne anlama gelir?**

Makul güvence, yüksek ancak mutlak olmayan bir güvence düzeyidir.

Bu nedenle bağımsız denetim:

- Şirkette hiçbir hata bulunmadığını garanti etmez.
- Her türlü hilenin mutlaka tespit edileceği anlamına gelmez.
- Şirketin gelecekte zarar etmeyeceğine ilişkin güvence vermez.
- Şirketin borçlarını her koşulda ödeyebileceğini göstermez.
- Yönetimin bütün ticari kararlarını onaylamaz.

Denetçi, yeterli ve uygun denetim kanıtı elde ederek finansal tablolar hakkında bir görüş oluşturur.[2]

Denetim raporunda olumlu görüş verilmesi de “Şirkette hiçbir sorun bulunmamaktadır” anlamına gelmez. Olumlu görüş, finansal tabloların geçerli finansal raporlama çerçevesine göre tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir sunum sağladığını ifade eder.

## **Finansal tabloları kim hazırlar?**

Bağımsız denetimde en çok karıştırılan konulardan biri, şirket yönetimi ile denetçinin sorumluluklarının birbirinden ayrılmasıdır.

**Finansal tabloları hazırlama sorumluluğu şirket yönetimine; bu tablolar hakkında görüş verme sorumluluğu ise bağımsız denetçiye aittir.**

Şirket yönetimi;

- Finansal tabloları geçerli finansal raporlama kurallarına uygun hazırlamak,
- Hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlıkların önlenmesi için gerekli iç kontrolleri oluşturmak,
- Denetçiye ihtiyaç duyduğu bilgi, belge ve açıklamaları sunmak,
- Muhasebe tahminleri ile işletmenin geleceğine ilişkin değerlendirmeleri yapmak

konularında sorumludur.[3]

Bağımsız denetçi şirket yönetiminin yerine geçmez ve yönetimin sorumluluklarını üstlenmez. Denetçinin finansal tabloların hazırlanmasına ilişkin belirli konularda teknik destek verdiği durumlarda dahi kararların şirket yönetimi tarafından alınması ve denetçinin bağımsızlığının korunması gerekir.

## **Bağımsız denetim şirkete ne kazandırır?**

### **Finansal bilgilere duyulan güveni artırır**

Şirket ortakları, yöneticiler, bankalar ve yatırımcılar karar verirken finansal tablolardan yararlanır.

Finansal tabloların bağımsız denetimden geçmiş olması, bu bilgilerin belirli standartlar çerçevesinde incelendiğini gösterir. Bu durum, finansal bilgilere duyulan güveni artırabilir.

Ancak denetim raporu, şirketin borçlarını mutlaka ödeyeceği veya yapılacak bir yatırımın kazanç sağlayacağı yönünde bir garanti değildir.

### **Önemli raporlama sorunlarının görülmesine yardımcı olur**

Denetim sırasında yanlış sınıflandırmalar, eksik karşılıklar, hatalı değerlemeler, kayıtlara alınmamış yükümlülükler veya açıklanması gereken önemli işlemler tespit edilebilir.

Örneğin;

- Tahsilatı şüpheli hâle gelen alacaklar,
- Değer kaybetmiş veya uzun süredir hareket görmeyen stoklar,
- Yanlış dönemde kaydedilmiş gelir ve giderler,
- Şirket kayıtlarında yer almayan yükümlülükler,
- İlişkili taraflarla gerçekleştirilen işlemler,
- Dava ve benzeri riskler

finansal tabloları önemli ölçüde etkileyebilir.

Bu konuların zamanında değerlendirilmesi, şirket yönetiminin mali durumu daha doğru görmesine katkı sağlar.

### **Kurumsallaşmayı destekler**

Bağımsız denetim süreci; muhasebe kayıtlarının düzenli tutulmasını, önemli hesapların belgelerle açıklanabilmesini ve şirket içindeki görev ve sorumlulukların daha açık hâle gelmesini teşvik eder.

Denetçinin temel amacı, şirketin iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında ayrı bir görüş vermek değildir. Bununla birlikte denetim sırasında belirlenen önemli iç kontrol eksiklikleri şirket yönetimine ve yönetimden sorumlu olanlara bildirilir.[4]

Bu bildirimler, yönetimin riskli alanları görmesine ve gerekli iyileştirmeleri değerlendirmesine yardımcı olabilir.

### **Finansman ve yatırım süreçlerine katkı sağlar**

Bankalar, yatırımcılar ve potansiyel iş ortakları şirketin mali yapısını değerlendirirken güvenilir finansal bilgilere ihtiyaç duyar.

Bağımsız denetimden geçmiş finansal tablolar bu süreçlerde önemli bir bilgi kaynağı olabilir. Ancak bağımsız denetimden geçmiş olmak, tek başına kredi alınacağını veya yatırım bulunacağını garanti etmez. Son karar, ilgili banka veya yatırımcının kendi değerlendirmesine bağlıdır.

### **Ortaklar arasındaki bilgi farklılığını azaltır**

Birden fazla ortağın bulunduğu, bazı ortakların günlük yönetime katılmadığı veya şirketin profesyonel yöneticiler tarafından yönetildiği durumlarda finansal bilginin güvenilirliği daha fazla önem kazanır.

Bağımsız denetim, finansal tabloların tarafsız bir bakış açısıyla incelenmesini sağlayarak ortakların şirketin mali durumu hakkında daha sağlıklı bilgi edinmesine katkıda bulunur.

### **Şirketi gelecekteki işlemlere hazırlar**

Şirket satışı, yeni ortak alınması, birleşme, kredi kullanımı veya halka arz gibi işlemlerde geçmiş dönem finansal bilgilerinin güvenilirliği önemlidir.

Düzenli olarak bağımsız denetimden geçen bir şirketin finansal kayıtlarını ve destekleyici belgelerini bu tür süreçlere hazırlaması genellikle daha kolay olur.

### **Bağımsız denetim yasal bir zorunluluk mudur?**

Türkiye’de hangi şirketlerin bağımsız denetime tabi olacağı, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 397 ve 398’inci maddeleri çerçevesinde Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmektedir.[5]

Bazı şirketler faaliyet alanları nedeniyle herhangi bir parasal ölçüte bağlı olmadan bağımsız denetime tabi olabilir. Diğer şirketlerde ise aktif toplamı, yıllık net satış hasılatı ve çalışan sayısı gibi ölçütler dikkate alınır.[6]

Bu ölçütler ve eşik değerler zaman içinde değişebildiği için şirketlerin bağımsız denetim kapsamına girip girmediği her hesap dönemi için güncel mevzuata göre ayrıca değerlendirilmelidir.

Yalnızca içinde bulunulan yılın rakamlarına bakılması her zaman yeterli değildir. Önceki hesap dönemlerinin sonuçları ile şirketin varsa bağlı ortaklık ve iştirakleri de değerlendirmeyi etkileyebilir.

Bir şirket yasal olarak bağımsız denetime tabi olmasa bile ortakların kararı, banka talebi, kredi sözleşmesi, yatırım süreci veya kurumsallaşma ihtiyacı nedeniyle isteğe bağlı olarak bağımsız denetim yaptırabilir.

### **Denetimden daha fazla fayda sağlamak için ne yapılmalı?**

Bağımsız denetim yalnızca tamamlanması gereken yasal bir işlem olarak görülmemelidir. Şirket yönetiminin sürece zamanında katılması ve denetçiye doğru bilgi sunması, çalışmanın etkinliğini artırır.

Denetim öncesinde şirketlerin;

- Muhasebe kayıtlarını ve yardımcı defterlerini kontrol etmesi,
- Banka, müşteri ve satıcı mutabakatlarını tamamlaması,
- Stok listelerini ve sayım sonuçlarını hazırlaması,
- Önemli sözleşmeleri, dava dosyalarını ve yönetim kararlarını düzenlemesi,
- Tahsilatı şüpheli alacakları ve değer kaybeden varlıkları değerlendirmesi,
- Denetçiye sunulan bilgilerin eksiksiz ve tutarlı olmasını sağlaması

yararlı olacaktır.

Denetçinin şirketin faaliyetlerini, sektörünü ve karşılaştığı riskleri doğru anlaması da denetimin kalitesini artırır. Bu nedenle şirket yönetimi ile bağımsız denetçi arasında açık, zamanında ve dürüst bir iletişim kurulması önemlidir.

### **Sonuç**

Bağımsız denetim yalnızca finansal tablolara eklenen bir rapordan ibaret değildir. Doğru yürütüldüğünde şirketin mali durumunun daha güvenilir biçimde görülmesine, finansal raporlamadaki önemli sorunların belirlenmesine ve finansal tablo kullanıcılarının daha sağlıklı kararlar almasına katkı sağlar.

Bununla birlikte bağımsız denetim, şirket yönetiminin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz ve şirketin gelecekteki başarısını garanti etmez. Güvenilir finansal raporlamanın temel sorumluluğu her zaman şirket yönetimine aittir.

Bağımsız denetimden en yüksek faydayı sağlayan şirketler, denetimi yalnızca yasal bir yükümlölük olarak değil; şeffaflığın, güvenilir finansal raporlamanın ve kurumsallaşmanın önemli bir parçası olarak gören şirketlerdir.

---

### **Kaynaklar ve yasal dayanaklar**

**[1]** BDS 200 – *Bağımsız Denetçinin Genel Amaçları ve Bağımsız Denetimin Bağımsız Denetim Standartlarına Uygun Olarak Yürütölmesi*, 5 ve 11’inci paragraflar.

**[2]** BDS 200, 5, 11 ve 17’nci paragraflar; BDS 500 – *Bağımsız Denetim Kanıtları*, 6–11’inci paragraflar.

**[3]** BDS 200, 13’üncü paragraftaki “ön kabul” tanımı; BDS 210 – *Bağımsız Denetim Sözleşmesinin Şartları Üzerinde Anlaşmaya Varılması*, 6(b) paragrafı.

**[4]** BDS 265 – *İç Kontrol Eksikliklerinin Üst Yönetimden Sorumlu Olanlara ve Yönetime Bildirilmesi*, 9 ve 10’uncu paragraflar.

**[5]** 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 397 ve 398’inci maddeler.

**[6]** Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair 6434 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı, 3–5’inci maddeler ve ekli listeler. Denetime tabi olma değerlendirmesinde ilgili hesap dönemi için geçerli güncel düzenlemeler dikkate alınmalıdır.